

Bladsy 5

1

- a) **dubbelpunt** na teenwoordig, **kommas** na Ettienne en Sandra, **punt** na Tommie
- b) **aandagstreep** na perde en is, **punt** na gebruik
- c) **uitroepteken** na pasop en omval
- d) **punt** na asb, en **vraagteken** na pak

2

- a) **deelteken** op die e in reën
- b) **kappie** op die e in wêreld
- c) **deelteken** op die i in beïndruk

Bladsy 6

3

- a) Die seremoniemeester heet die eregaste, ouers en leerders welkom.
- b) Die seun is baie slim; hy weet hoe om al die somme te doen.
- c) Ons mag gaan, maar ons moet vroeg terugkom.
- d) Die volgende deelnemers gaan deur na die semi-finaal: Adriaan, Suzette en Wimpie.
- e) Sy vra: "Jannie, gaan haal die pakkies asseblief?"

Bladsy 7

4

- a) Het jy dit uitgegooi? Gaan maak dadelik daar skoon!
- b) Wat het die man - die een met die swart motor - daar gedoen?
Wat het die man, die een met die swart motor, daar gedoen?
- c) Sy het ontsteld geskree: "Ek sit vas! Kom help my!"
- d) Daar is die muis! Oeee! Vang hom!
- e) Die sin wat jy moet invoeg, sal die betekenis verander.
- f) Wanneer laas het jy geoefen?
- g) Is die man - die een waarvoor jy so bang is - toe hier?

Bladsy 8

5

- a) Die beskuldigde, mnr Botha (43), sal Dinsdag, 24 Mei, gevonniss word.
- b) Hy/sy het alles net so gelos en gegaan.
- c) Is dit dáárdie groen motor, die een wat heel agter parkeer is?
- d) Elke deelnemer sal sy/haar prys ontvang.
- e) Nee, dit is nie die meisie nie. Dit is dáárdie een, die een wat langs die seun met die rooi hemp sit.
- f) Sy sal volgende Vrydag, 28 Februarie, die rapporte uitdeel.

Bladsy 9

1

- a) Hugo's, 90's
- b) 1980's
- c) skadu's
- d) video'tjie
- e) Marais's
- f) Cilliers's. 800's 1500's
- g) Hier's A's
- h) 0/15's
- i) foto'tjie

Bladsy 10

2

- a) ek't, kombi's, skadu'tjie, p's, emmertjie, l'e , Rouxtjie, emmertjie, Gouwse
- b) EK SPEL REG

3

Daar was vyf foto'tjies van die Du Toitjies. Die twee oumas was nie op die foto's nie. Hulle het altyd net in BMW's gery. Die motors was Piet s'n. Hy't altyd gespog en videos geneem. Hy is later met een van die Van Breda's getroud.

Bladsy 11

4

- a) bek-en-klouseer
- b) vroeg-vroeg
- c) na-aap
- d) R200-noot
- e) OR Tambo - lughawe
- f) A-klas
- g) lekkergoed- en koeldrankstalletjie

Bladsy 12

5

Die Graad 7-klas het die Mandela-fondsinsamelingsprojek se kompetisie gewen. Die ander klasse is nou baie spyt oor hulle nie-omgee-houding en het die funksie in die groot Ngoma-saal traag-traag bygewoon. Die geld wat ingesamel is, gaan na die kinderhuis in Schweizer-Reneke.

6

- a) 10-liter houer
- b) traak-my-nie-agtige-houding
- c) sink-en houthuisie
- d) Model C-span
- e) see-eende
- f) Graad 3-leerders
- g) JF Kennedy-gedenksaal
- h) tref-en-trap-ongeluk
- i) Wes-Afrika
- j) mede-erfgenaam
- k) .22-geweer
- l) B.Com-graad
- m) ex gratia-betaling

Bladsy 13

7

geleë, pasiënt, vlieër, moeë, vermoë, beïndruk, koördineer, kliënt

Bladsy 14

1

- a) Wat het jy aangevang? Al die plante is dood omdat jy dit verlede Maandag laas water gegee het.
- b) Is dit Pieter wat in Februarie verjaar?

- c) Suzaan moet volgende jaar na Pretoria verhuis om haar B.Com-graad te voltooi.
- d) Mnr Schutte het mej Van der Merwe na die dans vergesel.
- e) Ds Van der Merwe sal Sondag se diens lei.

Bladsy 15

Dit was 'n koue wintersoggend in die Vrystaat. Alex en sy pa het reeds die vorige Saterdag hier op die familieplaas, Groot Geluk, aangekom.

Vandat hulle hier aangekom het, is Alex baie ontevrede en wil net teruggaan na Johannesburg en die besige stadslewe. Hy kan nie wag om weer saam met sy vriende, Paul en Ettienne, te speel nie. Die plaaslewe is nie vir hom nie.

Oupa Willem het ander planne vir hom in gedagte. Hy is vas van plan om Alex se opinie van die plaaslewe te verander voor hulle aan die begin van Augustus sal terugkeer na Gauteng.

Bladsy 16

Dit was 'n donker, grillerige aand. Die kamperders het in die plantassie tussen die baie boome verdwal. Hule het juis die voorige aand na die spookstorie geluister van die moordenaar met die byl wat in die bose skuil. Hulle was baie bang en het blaare en take gebruik om hulself te kamoefleer.

grillerige
kampeerders
plantasie
tussen
bome
verdwaal
hulle
vorige
spookstorie
bosse
blare
takke

Bladsy 17

1

- a) bestuurder
- b) armband
- c) voorsitter
- d) klawerbord / sleutelbord
- e) krambinder

2

- a) minderheid
 - b) liedere
 - c) leweransier: verskaffer
- sfinks: Griekse mitologiese figuur, lyf van 'n leeu met 'n vrou se kop

Bladsy 18

1

- a) Wo.
- b) p.p.p.d
- c) VIGS
- d) ABC
- e) ds.
- f) a.g.v

2

- a) Eiendoms Beperk
- b) Curriculum Vitae
- c) Menslike Immuniteitsgebrekvirus
- d) Belasting op toegevoegde waarde
- e) Verenigde State van Amerika
- f) naskrif (Post Scriptum)

- g) woordeboek
- h) wêreldwye web
- i) Maart
- j) volgende
- k) Suid-Afrikaanse Steenkool-, Olie- en Gaskorporasie
- l) Lid van die Uitvoerende Raad
- m) Suid-Afrikaanse Uitsaai Korporasie

Bladsy 19

1

- a) dof
- b) klein
- c) wa
- d) hemp
- e) atoom + bom
- f) boek + rak
- g) slag + hoender
- h) perske
- i) koop
- j) pad
- k) eet + tyd
- l) perd + stal
- m) kos + bak
- n) neus + ring
- o) hoed

2

Die ou man wat by die bushalte wag, is baie moeg na die lang dag se harde werk. Hy kan nie wag om by sy huis te kom en lekker voor sy televisie te ontspan nie. Sy vrou wag seker al vir hom met 'n heerlike bord kos vir aandete.

Bladsy 20

1

- a) speler agtervoegsel
- b) geloop voorvoegsel
- c) vroulik agtervoegsel
- d) breekbaar agtervoegsel
- e) verjaag voorvoegsel
- f) jaarliks agtervoegsel
- g) beoefen voorvoegsel
- h) motors agtervoegsel

2.

- a) geraas dui verlede tyd aan
- b) naamloos dui "sonder" aan, sonder 'n naam
- c) hempie dui verkleining aan
- d) bouers dui meervoud aan
- e) slimste dui die oortreffende trap aan
- f) vrugte dui die meervoud aan
- g) gesing dui die verlede tyd aan
- h) weekliks dui aan dat dit elke week is

Bladsy 21

1

Die kinders het met hul versierde waentjies skool toe gekom om aan die wedloop deel te neem. Die verskillende spanne het almal dieselfde kleur hemde aangehad. Almal was baie opgewonde en het langs die baan gestaan, gereed om te begin. Toe Meneer die fluitjie blaas, het hulle vinnig 'n ry gevorm. "Op julle merke, gereed, gaan!"

2

- a) bemors
- b) droogte
- c) geïdentifiseer
- d) daagliks
- e) gebroke

Bladsy 22

1

Stefan was altyd die gewildste seun in die skool, tot die dag wat hy die deurslot moedswillig afgebreek het. Hy was smoorkwaad omdat die onderwyser sy selfoon gevat het, en sy meisie se liefdesboodskap kliphard vir almal in die klaskamer ge lees het. Niemand het ooit kon raai dat hy so kwaad kon word nie ...

2

- a) perdestert
- b) etenstyd
- c) kinderkamer
- d) lewensverhaal
- e) hondehok

3

- a) kern: venster, bepaler: kombuis
- b) kern: rak, bepaler: skoen

4

kern: kamer
nuwe samestelling: bv: kamerdeur/ kamervenster

Bladsy 23

1

Die goedhartige man het die boemelaar altyd gehelp en het baie keer vir hom iets na sy parkbankie geneem. Op 'n dag was die bankie leeg. Die man het oral gevra en gesoek. Uiteindelik vertel 'n skoonmaker hom toe dat die boemelaar deur 'n bende straatvegters aangeval is en dat die ambulans hom na 'n staatshospitaal geneem het. Die man was baie ontsteld en het vinnig in sy rooi sportmotortjie geklim en na die hospitaal gery.

Let wel: staatshospitaal is nie 'n samestellende afleiding nie, die "s" is 'n verbindingsklank

2

- a) voëlnessie
- b) telefoonpale
- c) huiskopers
- d) veiligheidsgordel
- e) loopbaankeuse
- f) afdelingshoof
- g) boekhandelaar
- h) doodmoeë
- i) sportkommentator
- j) groothandelaars
- k) kussingslope
- l) melkbekers
- m) handsakke
- n) pennesakkie
- o) skoolkore

Bladsy 24

1

- a) samestellende afleiding
- b) basis
- c) afleiding
- d) samestellende afleiding
- e) samestellende afleiding
- f) afleiding
- g) basis
- h) samestelling
- i) samestellende afleiding
- j) samestelling

2

- a) telefoon (basis) + ies (agtervoegsel)
- b) hoender (basis) + hok (basis) + e (agtervoegsel)
- c) skoon (basis) + pa (basis)
- d) berg (basis) + brand (basis) + e (agtervoegsel)
- e) mielie (basis) + s (agtervoegsel)
- f) duisend (basis) + e (agtervoegsel)
- g) agter (basis) + toe (basis)

Bladsy 25

1

Skieplik het die ligte afgegaan. Die meisies het gegil en na mekaar gegryp. Die seuns het gelag. Maar nie vir lank nie ... Hulle het 'n aaklige geskree uit die solderkamer gehoor. Hulle het geskarrel om weer die krag te probeer aansit. Almal het by die deur probeer uitbondel, maar die deur was gesluit en die sleutel was nie in die sleutelgat nie. 'n Vreemde gedaante het voor die venster verskyn ...

2

- a) laboratoria, laboratoriums
- b) teoretici, teoretikusse
- c) kriteria, kriteriums
- d) gimnasia, gimnasiums

3

koninkies, speelgoed

4

- a) verleidster
- b) lektrise
- c) masseuse
- d) akteur

Bladsy 26

5

Eiename	Soortname
Karnavaldag	skool
Laerskool Heideveld	karnaval
Mnr Labuschagne	geleentheid
Wouter	pretritte
Hestie	kinders
Mnr Botha	hoofleiers
	voorsitter
	ouerkomitee
	kosstalletjies
	ouers
	dag

Bladsy 27

6

pessimisme, liefdeloosheid, wysheid, snobisme, teleurstelling

7

- a) 'n vloot skepe
- b) 'n trop/kudde skape
- c) 'n plantasie bome
- d) 'n liter koeldrank
- e) 'n reeks berge
- f) 'n swerm bye
- g) 'n paneel beoordelaars
- h) 'n skool visse
- i) 'n string krale
- j) 'n werpsel hondjies
- k) 'n baksel koekies
- l) 'n sak lemoene

Bladsy 28

8

- a) besigheid
- b) denke
- c) voorspelling
- d) skote
- e) grootheid
- f) speler
- g) lafaard
- h) vertroueling / vertrouwe
- i) hulp / helper
- j) ontwikkeling / ontwikkelaar

9

- a) 4
- b) 6
- c) 7
- d) 1
- e) 8
- f) 2
- g) 5
- h) 3

Bladsy 29

Hersieningsoefening

- a) Santie
- b) verwer
- c) hartseer / skool liefde
- d) meneer
- e) dae, daggie glimlagte, glimlaggie
- f) ontmoeting, ontwikkeling / ontwikkelaar
- g) gevoelens
- h) abstrakte selfstandige naamwoord
- i) skoolier
- j) Daar word die lidwoord "die" voor moed gebruik.
- k) vraag
- l) vrae, vragie

Bladsy 30

1

Al die oumas en oupas word genooi na 'n heerlike middag van spesiale bederf by die skool. Elke leerder het 'n besondere geskenk vir hul dierbare oumas en oupas gemaak. Die flukse ouers staan gereed met smaaklike kos soos aangedui op die mooi, versierde spyskaart. En dan is daar nog die verrassing van die dag: die uitstekende konsert waaraan die talentvolle leerders so hard geoefen het!

Elke ouma en oupa gaan ook 'n pragtige, geraamde foto saam met hul kleinkinders ontvang.

2

Byvoorbeeld:

Ons was op 'n (lekker)opwindende uitstappie na die dieretuin toe. Daar was baie diere om te sien en ons het (lekker)heerlik onder die koeltebome piekniek gehou. Die (lekker)smaaklike kos wat ingepak was, was hopeloos te veel. Ons het (lekker)pragtige foto's geneem en gespeel. Dit was (lekker)interessant om al die feite oor die diere en hul gewoontes te leer. Op pad terug, het almal 'n (lekker)vinnige slapie in die bus gevat.

3

Byvoorbeeld: Die entoesiastiese ondersteuners klap hande.

4

Byvoorbeeld: Die seun wat siek is, gaan dokter toe.

Bladsy 31

5

Stellende trap	Vergrotende trap	Oortreffende trap
arm	armer	armste
bietjie	minder	minste
droog	droër	droogste
snaaks	snaakser	snaaksste
dood	dood	dood
fris	frisser	frisste
kwaad	kwater	kwaadste
los	losser	losste
moeg	moeër	moegste
naby	nader	naaste
nuut	nuwer	nuutste
opgewonde	meer opgewonde	mees opgewonde
vroeg	vroeër	vroegste
wild	wilder	wildste
woes	woester	woesste
vlak	vlakker	vlakste
skuins	skuinser	skuinsste

Bladsy 32

6

- a) stoksielalleen
- b) brandarm
- c) stokflou
- d) kurkdroog
- e) kliphard
- f) dolleeg
- g) skreeulelik
- h) seepglad
- i) vlymskerp
- j) skreeusnaaks
- k) smoorverlief/ dolverlief
- l) blitsvinnig
- m) ystersterk
- n) rateltaai
- o) dolgraag

7

- a) Die water is glashelder. / Haar stem is kristalhelder.
- b) Die materiaal is fluweelsag. / Die ryp vrug is papsag.
- c) Alles het seepglad verloop. / Die water is spieëlglad.

Bladsy 33

8

- a) F 'n klein kansie
- b) F hy het al baie swaar gekry / baie deurgegaan
- c) L baie sagte velletjie
- d) L baie vars
- e) F nie baie sterk nie
- f) L nie 'n vlak sloot nie
- g) L baie maer
- h) F sensitiewe sakie
- i) F dis regtig waar

Bladsy 34

9

- a) vyandige: dui op 'n gesindheid / vyandelik: dui op die vyand
- b) buigbaar: iets wat kan buig, bv, 'n stuk draad
buigsaam: 'n gesindheid van insiklik wees
- c) begerig: vol begeerte vir iets wees / 'n sterk verlange daarna
begeerlik: iemand of iets wat begeer word, is begeerlik
- d) opmerklik: iets wat duidelik gesien kan word
opmerkzaam: die eienskap om iets maklik /vinnig raak te sien

Bladsy 35

10

AF

1. kinderlike
2. eervolle
3. leergierige
4. wetlike

DWARS

1. kostelike
2. lendelam
3. kletterende
4. bedorwe

Bladsy 36

11

- a) legendariese
- b) daklose
- c) eetbare
- d) monsteragtige
- e) praterige

- f) hulpvaardig
- g) buffelagtige
- h) finansiële
- i) ambisieuse
- j) industriële
- k) sekretariële
- l) growwe
- m) plesierige
- n) kinderagtige
- o) ironiese
- p) humoristiese

Bladsy 37

Hersieningsoefening

1

Dit was oudisietyd. Die ergste tyd van die jaar wanneer die opgewonde leerders almal die hoofrolle wil opraap. Hulle staan in lang rye en gesels oor watter van die prettige karakters hulle graag wil speel.

(2) Die groot verhoog se helder ligte skyn en die senuweeagtige stemmetjies oor die mikrofone bewe. Toe stap Liezl op ... Sy het die onderwysers se asem weggeslaan met haar pragtige stem en selfvertroue. Skielik het almal besef wie hierdie jaar die gesogte hoofrol gaan kry.

2

- a) erger
- b) jaarliks
- c) klokhelder / kristalhelder / glashelder
- d) soek
- e) ellelange

3

- a) binneshuise
- b) boomryke
- c) onbegaanbare
- d) beëdigde
- e) rampspoedige

4

meer opgewonde / mees opgewonde
prettiger / prettigste

Bladsy 38

1

- a) uitkyk
- b) sien
- c) verkleur
- d) beweeg
- e) lê
- f) speel
- g) gloei

- h) tel op
- i) gooi
- j) gil
- k) jaag
- l) wens

Bladsy 39

2

- a) Jenny kan maar vanaand by julle oorslaap. (wyse)
- b) Die onderwyser sal raas as jou huiswerk nie klaar is nie. (tyd)
- c) Julle moes die muis gister gevang het. (wyse)
- d) Die seuns het net 'n grap gemaak. (tyd)
- e) Ek wou so graag gaan, maar ek was te laat. (wyse)

3

Die kinders het gegil van plesier terwyl hulle op die waterglybaan gespeel het.

Bladsy 40

4

- a) betekenis: Om iets te verhinder / verhoed.
Voorbeeldsin: Dit sal voorkom dat almal aansteek.
- b) betekenis: word so genoem
Voorbeeldsin: Louis Trichardt heet nou Makhado.
- c) betekenis: voorkoms wat iets anders laat lyk as wat dit werklik is
Voorbeeldsin: Hy skyn 'n goeie man te wees.
- d) betekenis: lyk asof dit so kan wees
Voorbeeldsin: Dit blyk die regte besluit te wees.

Bladsy 41

5

- a) identifiseer
- b) beplan
- c) ontwortel
- d) dateer
- e) definieer
- f) verjaar
- g) ontkiem
- h) beman
- i) verhuis
- j) eksamineer
- k) finansier
- l) dink
- m) pynig
- n) deponeer
- o) verryk

Bladsy 42

spring, eet, werk, drink, leer, vang, gaap, hardloop, beweeg, stuur, roep, was, sing, gryp, dans, gooi, soek, gee, skryf, val

Bladsy 43

1

- a) Hulle het groot geskrik en vinnig weggehardloop. [wyse]
- b) Hy wag elke oggend vir die bus. [tyd]
- c) Sy het bang na hom gekyk en versigtig gevra of sy kan gaan. [wyse]
- d) Die meisies het opgewonde gegiggel toe hy begin sing. [wyse]
- e) Die bal het hom hard teen die kop getref. [wyse]
- f) Hulle koop weekliks hul gunstelingtydskrif. [tyd]
- g) Die boemelaar sit op die bankie en bedel by almal wat verbystap. [plek]
- h) Die meisie loer skelm na die seun en glimlag skaam. [wyse]

Bladsy 44

2

- a) sekerlik
Hy sal sekerlik volgende week opdaag.
- b) weswaarts
Julle moet net weswaarts hou, dan sal julle daar uitkom.
- c) grootliks
Sy is grootliks verantwoordelik vir die reëlings.
- d) wanhopig
Hy het haar wanhopig gesmeek om nie te gaan nie.
- e) weekliks
Die pasiënt moet weekliks behandeling ontvang.

3

- a) daadwerklik
- b) pront-uit
- c) gelate
- d) noodlottig
- e) bloedig
- f) terdeë

Bladsy 45

1

Die hele klas was by die swembad. Pieter was soos gewoonlik die nar. Hy het allerhande grappies gemaak. Ons het baie lekker vir hom gelag. Sy ouers het daar opgedaag en toe moes julle hom sien! Hy was regtig baie snaaks. Hulle het net hul koppe geskud vir hul lawwe seun.

Hy het nog so gestaan en grappe maak, toe val hy in die swembad. Ons het nie geweet hy kan nie swem nie. Ek het gesien hy was in die moeilikheid en het ingespring en hom gaan red. Gelukkig het alles darem goed geëindig en kort voor lank het hy weer sy volgende grap vertel.

Bladsy 46

2

- a) syne
- b) hare
- c) sy
- d) joune

3

- a) wat
- b) van wie
- c) waarvan
- d) waarop

4

Die kleuter wat weggeraak het, se ouers isangsbevange. Hy is hulle enigste kind en hy is maar net 3 jaar oud. Die omroeper wat die noodsein oor sy verdwyning uitgesaai het, kry hulle baie jammer. Hy kan net dink hoe hulle harte moet voel. As dit sy kind was, sou hy ook wou hê ander moet hom help.

Bladsy 47

5

- a) Hoekom [vraende vnw]het julle [persoonlike vnw] hierdie [aanwysende vnw]boom afgekap?
- b) Ek [persoonlike vnw]wonder wie [vraende vnw]gaan daardie [aanwysende vnw]groot trofee kry.
- c) Waarheen [vraende]gaan julle [persoonlike vnw] dié [aanwysende vnw]vakansie?
- d) Hoe [vraende vnw] moet ek [persoonlike vnw] daar kom? Dit [onpersoonlike vnw] reën!
- e) Wanneer [vraende vnw] gaan ons [persoonlike vnw] sulke mense aanmeld?

Bladsy 48

6

- a) hulle - persoonlike vnw
daardie - aanwysende vnw
jou - besitlike vnw
- b) party - onbepaalde vnw
hierdie - aanwysende vnw
sommige - onbepaalde vnw
- c) waarheen - vraende vnw
dié - aanwysende vnw

Bladsy 49

7

- a) hulle
- b) almal, party
- c) wie
- d) Hy [persoonlik] sy [besitlik]
- e) hy [persoonlik] hom [wederkerige]
- f) hierdie [aanwysende]
- g) my [besitlik]
- h) dit [onpersoonlik]

8

Voorbeeld: Wanneer [vraende vnw]gaan hulle mekaar[wederkerige vnw] ontmoet?

Bladsy 50

1

- a) aan
- b) van
- c) by
- d) aan
- e) aan
- f) buite
- g) in
- h) met
- i) met
- j) om
- k) onder
- l) van
- m) op
- n) per
- o) van
- p) op
- q) op
- r) teen
- s) teen
- t) van
- u) vir
- v) van

Bladsy 51

2

- a) Hy het onder eed verklaar dat hy die waarheid praat.
- b) Jy moet op jou hoede wees, daar is baie skelms.
- c) Hy skenk 'n bedrag ten bedrae van R100 000.
- d) Daar is by benadering so tweeduisend deelnemers aan die kompetisie.
- e) Na gelang van die gesprek, lei ek af dat jy graag wil verander.
- f) Die skinderstorie is ontbloot van alle waarheid.
- g) Die skelm het almal 'n rat voor die oë gedraai.

Bladsy 52

Hersieningsoefening

- 2 'n Verbinding tussen 'n eienaam en 'n soortnaam.
- 3 middaggies
- 4 a) samestellende afleiding
 - b) afleiding
 - c) samestelling
- 5 warm, wonderlike
- 6 vakansiedae / vakansieplanne / vakansiebestemming
- 7 hierdie
- 8 "omte begin leer"
- 9 student
- 10 blitsvinnig

Sinne: bl. 54

- 1a. Na skool in die middag gaan ek en jy hard oefen.
- b. Hy is gekies om volgende jaar aan die Wêreldspele in Denemarke deel te neem.
- c. Al die kinders het verlede jaar een keer 'n week klas skoongemaak.
- 2a. Tafelberg is in Kaapstad in die Wes-Kaap in Suid-Afrika.
- b. Tieners staan in die vakansie oor naweke soggens om tienuur op.
- 3a. Hoera!/Jippie!
- b. Eina!
- c. Sies!/Ga!

Tye: bl. 55

- 1a. Die Graad 7's het baie pizza's bestel.
Die Graad 7's sal baie pizza's bestel.
- b. Afrikaners kon goed dans om iets te vier.

Afrikaners sal goed kan dans om iets te vier.

c. Die onderwysers moes elke dag hard werk.

Die onderwysers sal elke dag hard moet werk.

Tye: bl. 56

2a. Die kelner het die servet netjies opgevou.

Die kelner sal die servet netjies opvou.

b. Ek het elke kwartaal aan verskeie sportsoorte deelgeneem.

Ek sal elke kwartaal aan verskeie sportsoorte deelneem.

c. Ons het die atlete vinnig (ge)sien hardloop.

Ons sal die atlete vinnig sien hardloop.

Tye: bl. 57

3a. Ek het my koeldrank gesit en drink.

Ek sal my koeldrank sit en drink.

b. Die meisie het geskrik toe sy 'n spinnekoep gesien het.

Die meisie sal skrik as sy 'n spinnekoep sien.

c. Die seun het siek gevoel; daarom het hy dokter toe gegaan.

Die seun sal siek voel; daarom sal hy dokter toe gaan.

Enkelvoudige sin: bl.58

1a. Die snoepie = onderwerp

verkoop = gesegde

(baie gemorskos = voorwerp)

b. die atlete = onderwerp

kan opgestel word = gesegde

(Nuwe rekords = voorwerp)

(by die interhuis = bepaling)

c. Ma = onderwerp

roep = gesegde

d. Die nuwe onderwyser = onderwerp

glimlag = gesegde

e. Al die meisies = onderwerp

giggel = gesegde

f. Die rugbyseuns = onderwerp

draf = gesegde

Bl. 59

2a. 'n nuwe rekenaar = direkte voorwerp

vir my = indirekte voorwerp

b. 'n storie = direkte voorwerp

vir die klas = indirekte voorwerp

3a. Die man = onderwerp

het gekoop = gesegde

'n geskenk = voorwerp

vir sy vrou = indirekte voorwerp

b. Baie toeriste = onderwerp

besoek = gesegde

Suid-Afrika = voorwerp

Bl. 60

4a. met die mooi glimlag, met die bruin oë = byvoeglike bepaling

5a. (Die tieners) met die negatiewe houding = byvoeglike bepaling

(die werk) vol van wiskunde probleme = byvoeglike bepaling

b. (Die skool) met die ryk ouers = byvoeglike bepaling

duur en gerieflike (astrobaan) = byvoeglike bepaling

c.13 – jarige (meisie) = byvoeglike bepaling

wonderlike en nuttige (geskenke) = byvoeglike bepaling

d. vinnige 100m (atleet) = byvoeglike bepaling

langstaande (rekords) = byvoeglike bepaling

Enkelvoudige sin bl. 61

- 6a. in die loop van die jaar = bywoordelike bepaling van tyd
- b. met nuwe rekenaarspeletjies = bywoordelike bepaling van wyse
- c. by die nuwe winkelsentrum = bywoordelike bepaling van plek
- 7a. elke jaar in die skoolvakansie = bywoordelike bepaling van tyd
- b. met groot sorg = bywoordelike bepaling van wyse/manier
- 7c. op die oop stuk grond = bywoordelike bepaling van plek

Bl. 62

- 8a. Onderwerp = Die Graad 7's

Gesegde = besoek

Bywoordelike bepaling = deur die jaar (tyd)

Voorwerp = hoërskole

Byvoeglike bepaling = baie verskillende

- b. Onderwerp = Ons

Gesegde = speel

Bywoordelike bepaling = tydens tweede pouse (tyd)

Voorwerp = sokker

Bywoordelike bepaling = op die rugbyveld (plek)

Byvoeglike bepaling = met die groen gras

- 9a. opgewonde lede van die

na hul toernooi

- b. met die swaar tas

na die nabygeleë

- c. van die honger huisgesin

vinnig en behendig

Saamgestelde sin: bl. 63

- 1a. wat hy gister gekry het = byvoeglike bysin
- b. waarom sy so mal is = byvoeglike bysin

- c. wat baie siek is = byvoeglike bysin
- d. wat nuwe tegnologie gebruik = byvoeglike bysin
- e. wat ingeskryf het = byvoeglike bysin
- f. wat al spierwit grys is = byvoeglike bysin

Bl. 64

- 2a. omdat hy met soveel ywer gewerk het = bywoordelike bysin
- b. terwyl sy huiswerk doen = bywoordelike bysin
- c. toe ek verjaar het = bywoordelike bysin
- 3a. totdat hy nie meer kan nie/ asof iets hom jaag.
- b. waar hulle nie mag nie./ waar dit verbode is.
- c. Toe die bal my getref het
- d. elke dag (baie hard) om gewigte op te tel.

Bl. 65

- 4a. Die seun speel rugby = hoofsin
Die dogter speel netbal = hoofsin
- b. Ek leer hard, ek wil goed doen in Graad 7.
- c. Die tieners is moeg, hul hou aan met dans.
- 5a. ...dit hou my liggaam gesond. / dit gee my baie energie.
- b.... hulle lekker kan dans. / hulle baie geskenke kry.

Bl. 66

- 6a. Die leerling doen die mondeling = hoofsin
waaraan hy so hard voorberei het = byvoeglike bysin
- b. Baie toeriste besoek Suid-Afrika = hoofsin
dis 'n mooi land = hoofsin
- c. Toe die klas stout was = bywoordelike bysin van tyd
was die prefek in die kleedkamer = hoofsin
- 7a. Die krisis in die skool, moet uitsorteer word.

- b. Die winkelsentrum is vir Kersfees gesluit.
- c. Die tieners hou 'n partytjie met harde musiek.

Saamgestelde sin bl. 67

8a. Onderwerp = 'n Mens

Voorwerp = bome (en) plante (voegwoord)

Gesegde = kan sien

Bywoordelike bepaling van plek = By Kirstenbosch in Kaapstad

Byvoeglike bepaling = die mooiste inheemse

b. Onderwerp = Tafelberg

Gesegde = is

Direkte voorwerp = natuurwonders

Indirekte voorwerp = van die wêreld

Byvoeglike bepaling = een van die sewe natuurwonders

9a. Hoofsinne = Sy het aan die slaap geraak. Sy was moeg.

Bysin = nadat sy die vorige nag so laat gaan slaap het – bywoordelik van tyd

b. Hoofsin = Die mense weet waar dit veilig is.

Bysin = wat die vuurwerke afskiet – byvoeglike bysin

Ontkenning bl. 68

1a. Niemand het 'n glas by die restaurant gebreek nie.

b. Sy het niks op haar bord geëet nie.

c. Die seun sal pouse nie meer hamburgers eet nie.

d. KFC het nêrens in Suid-Afrika 'n nuwe winkel oopgemaak nie.

e. Gister was nie 'n aaklige dag nie.

f. Hy sal nooit daar wees vir haar nie.

g. Die ongehoorsame kinders kry raas.

Bl. 69

2a. Nee, ek neem nie elke kwartaal deel aan sport by die skool nie.

- b. Nee, my sportsman het nog nooit 'n toernooi gewen nie.
- c. Nee, die tieners wil niks meer op die spyskaart bestel nie.
- d. Nee, nóg die seuns nóg die dogters het van die musiek gehou.
- e. Nee, ek het nie my huiswerk gedoen nie.
- f. Nee, ons gaan nie hierdie vakansie see toe nie.

Ontkenning bl. 70

- 3a. Moenie daagliks al jou oefeninge doen nie!
- b. Moet asseblief nie die stoel vir die dame uittrek nie!
- c. Moenie aan baie sportsoorte deelneem nie.
- d. Moet asseblief nie opstaan wanneer die hoof inkom nie!
- 4a. Nóg die seuns nóg die meisies het hul swemklere gebring.
 - b. Jy moenie so baie gemorskos eet nie!
 - c. Die restaurant het nog nie verbeter nie.
- 5. Die Graad 7's is ongelukkig, want die eksamen is nog nie verby nie. Geen een sien uit na die vakansie om êrens heen te gaan nie. Hulle kan dan nooit laat slaap nie en by niemand gaan kuier nie. Dit is nie goed om weer tyd aan vriende en familie te bestee nie. Moenie die vakansie voluit geniet nie!

Indirekte rede bl. 71

- 1a. Die juffrou sê: "Ek is baie trots op al die leerders wat so hard werk."
- b. Die onderwyser vra: "Wie se huiswerk is al voltooi?"
- c. Die hoof beveel die Graad 7's: "Lewer jul beste in sport, kultuur en akademie!"
- d. Die bedelaar vra: "Kan ek 'n paar sente kry om kos te gaan koop?"
- e. Die verkeerskonstabel vra vir die man: "Waar is jou lisensie?"
- f. Die hartseer vrou sê: "Ek is baie ongelukkig."

Indirekte rede bl. 72

- 2a. Hannes sê dat hy en Gerhard vriende is.
- b. Megan sê vir Anja dat sy 'n goeie vriendin is.
- c. Die Graad 7's het gesê dat hulle gister lus was vir 'n partytjie.

- 3a. Heinie vra vir Wikus of hy al vir môre se toets geleer het.
- b. Die dogter vra vir haar ma wanneer hulle 'n nuwe rok vir die partytjie gaan koop.
- c. Die afrigter vra vir die spelers hoekom hulle so moeg is na die opwarming.
- d. Die kwaai man sê dat hy nie haar/sy hulp nodig het nie.
- e. Die juffrou beweer dat hulle die beste klas is wat sy al ooit gehad het.

Indirekte rede bl. 73

- 4a. Die ouers het beveel dat daardie gemors in die kombuis voor die volgende dag opgeruim moet wees.
- b. Die afrigter beveel die spelers om drie keer om die rugbyveld/netbalbaan te hardloop. Of
- Die afrigter beveel die spelers dat hulle drie keer om die rugbyveld/netbalbaan moet hardloop.

Bl. 74

- 5a. Die ouma het medelydend gesê dat sy jammer vir hulle voel.
- b. Emile roep met pyn uit dat hy/sy hom seermaak.
- c. Die span skree opgewonde dat hulle gewen het.
- d. Die onderwyser vra moedeloos vir die seun wat hy gedoen het.

Lydende vorm bl. 75

- 1a. Baie doele is deur die dogter aangeteken.
- b. 'n Drie word deur die rugbyspeler gedruk.
- c. Die boeke sal deur die juffrou gemerk word.
- d. 'n Nuwe motor word deur die man gekoop.
- e. Aandete moet deur die vrou voorberei word.
- f. 'n Fopspeen is deur die baba gesuig.
- g. Lekkers word deur die ouma uitgedeel.

Bl. 76

- 2a. Baie vrugte kan elke dag deur tieners geëet word.
- b. Die hele toernooi is toe deur die skitterende sportspan gewen.

- c. Daar moet nou stilgebly word.
- d. Deur wie word daar nou snoepie toe gegaan?
- e. Baie hersiening sal voor die eksamen deur die onderwyser gedoen word.
- f. Die somme is deur die leerders reggekry.

Bl. 77

- 3a. Die kelner neem die bestelling vinnig.
- b. Neem aan baie sportsoorte deel!
- c. Die tieners sal spesiale partytjies hou.
- d. Wie kan die werk doen?
- e. Die skoolhoof het gister die leerders gestraf.
- f. Die gasvrou kan dadelik kos bedien.
- g. Let nou deeglik op!
- h. Die span sal weer die trofee wen.

Skryf bl. 78, 79, 80, 81, 82, 84, 86, 87, 88, 89

Bl. 83

Korrekte volgorde

2. 1a, 2e, 3d, 4c, 5f, 6b